

การปรับปรุงผิวถนนและวางท่อระบายน้ำสูงกว่าที่ดินประชาชน หากมีเหตุผลหน่วยงานไม่ต้องรับผิดชอบ

วันนี้ผู้เขียนขอเสนอบทความที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะ ซึ่งอาจได้กำหนดไว้ในข้อบัญญัติประจำปีงบประมาณ แผนการปฏิบัติราชการหรือโครงการต่างๆ ซึ่งการดำเนินงานบางพื้นที่อาจกระทบต่อประชาชน จึงอาจทำให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบดำเนินการร้องเรียนหน่วยงานของรัฐได้ แต่ถ้าหากหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ดำเนินการโดยก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนน้อยที่สุด เพียงเท่าที่จำเป็นตามหลักความได้สัดส่วน ก็จะได้รับ ความคุ้มครอง จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความนี้จะประโยชน์ต่อผู้อ่านไม่มากนัก

หลักการและเหตุผล

หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ คงหลีกเลี่ยงไม่ได้ในการที่จะต้องจัดให้มีการจัดทำบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายได้กำหนดไว้ บางครั้งคงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่การจัดทำโครงการต่างๆ อาจกระทบต่อประชาชน ทำให้ได้รับความเดือดร้อน และนำไปสู่การดำเนินการร้องเรียนหน่วยงานของรัฐได้ แต่ถ้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ดำเนินการโดยก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนน้อยที่สุด เพียงเท่าที่จำเป็นตามหลักความได้สัดส่วน หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐก็จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

วัตถุประสงค์

เพื่อให้บุคลากรในองค์กรหรือบุคคลทั่วไปที่สนใจเข้ามาศึกษาข้อมูล ได้ใช้เป็นแนวทางในการใช้ดุลพินิจในการทำงาน

เนื้อเรื่องบทความ

สำนักงานเขต ก. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ว่าจ้างผู้รับจ้างดำเนินการปรับปรุงพื้นผิวจราจรใหม่ จากเดิมพื้นผิวคอนกรีตเป็นพื้นผิวลาดยาง พร้อมกับวางท่อระบายน้ำ ซึ่งสูงจากพื้นถนน ๓๕ เซนติเมตร ทำให้พื้นผิวถนนที่ปรับปรุง สูงจากบ้านของประชาชนส่วนมากในซอยนั้นรวมทั้งบ้านของ (ผู้ฟ้องคดี) ที่ได้รับผลกระทบจากการที่พื้นผิวถนนที่สูงขึ้น กล่าวคือ ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถนำรถยนต์เข้าออกจากบ้านได้ตามปกติ ประตูรั้วเปิดปิดลำบากเนื่องจากถนนมีระดับสูงกว่าพื้นบ้านมาก ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกระทำของสำนักงานเขต ก. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ทำให้ผู้ฟ้องคดี ได้รับความเสียหาย จึงขอให้ศาลปกครอง มีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ร่วมกันชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี ในค่าเช่าที่จอดรถและค่าใช้จ่ายในการจ้างเหมาทำถนนบริเวณประตูรั้วบ้านพร้อมดอกเบี๋ย ศาลปกครองสูงสุด มีคำวินิจฉัยว่า เมื่อการดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๘๙ (๖) แห่งพระราชบัญญัติกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘ โดยมีได้เป็นการจำกัดสิทธิของผู้ฟ้องคดีในทรัพย์สิน รวมถึงสิทธิในการใช้ซอยทรัพย์สิน ผู้ฟ้องคดียังคงมีสิทธิในทรัพย์สินและสามารถใช้ทรัพย์สินได้ตามปกติ เพียงแต่ได้รับผลกระทบจากการที่พื้นหน้าบ้านบริเวณที่จอดรถของตนมีระดับต่ำกว่าพื้นถนนพืพาทและท่อระบายน้ำของถนนพืพาทมีระดับสูงขึ้นเสมอกับถนนซอยเพื่อป้องกันน้ำท่วมเมื่อฝนตก โดยไม่ปรากฏว่ามีระดับความสูงเกินกว่ามาตรฐานค่าความสูงของถนนในเขตกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๔๓ ของสำนักงานเขตแต่อย่างใด การดำเนินการดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นไปอย่างมีเหตุผล เหมาะสม พอสมควรแก่เหตุและเป็นการกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นทำให้การปรับปรุงถนนสามารถป้องกันน้ำท่วมขังได้อย่างแท้จริง กรณีจึงไม่อาจถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๔๐ แม้ผู้ฟ้องคดีจะได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมขังพื้นหน้าบ้านเวลาที่ฝนตก แต่ก็ยังเป็นผลกระทบโดยปกติธรรมดาที่ในการปรับปรุงพื้นถนนทั่วไปจะต้องมีการยกระดับพื้นถนนและท่อระบายน้ำให้สูงขึ้นกว่าเดิม ซึ่งถือไม่ได้ว่า

ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายเป็นพิเศษแตกต่างจากที่ได้รับผลกระทบจากการปรับปรุงถนนนี้หรือการปรับปรุงถนนโดยทั่วไปแต่อย่างใด กรณีจึงถือว่าได้สัดส่วนกันระหว่างมาตรการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เลือกใช้ให้บรรลุนิติวัตถุประสงค์ในการจัดทำบริการสาธารณะกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ ตามหลักความได้สัดส่วนของการกระทำทางปกครองที่กำหนดให้หน่วยงานทางปกครองเลือกใช้มาตรการในการจัดทำบริการสาธารณะที่สามารถดำเนินการให้บรรลุนิติวัตถุประสงค์ได้อย่างแท้จริงโดยก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนน้อยที่สุดเท่าที่จำเป็น และนอกจากประชาชนส่วนใหญ่ในซอยจะได้รับประโยชน์และผู้ฟ้องคดีเองก็ได้รับประโยชน์เช่นเดียวกัน

สรุป

จากคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๒๓๙/๒๕๕๖ เห็นได้ว่าศาลปกครองได้วางบรรทัดฐานการปฏิบัติราชการ กล่าวคือ เมื่อหน่วยงานทางปกครองได้ใช้มาตรการในการจัดทำบริการสาธารณะโดยยึดหลักความได้สัดส่วนกันระหว่างมาตรการที่หน่วยงานของรัฐได้เลือกใช้ให้บรรลุนิติวัตถุประสงค์อย่างแท้จริงโดยก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบน้อยที่สุดเพียงเท่าที่จำเป็น และโดยหลักดุลยภาพระหว่างประโยชน์สาธารณะกับประโยชน์ของเอกชน กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าการดำเนินการของหน่วยงานรัฐเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และไม่ต้องรับผิดชอบตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ.๒๕๓๙

หมายเหตุ อ้างอิงคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๒๓๙/๒๕๕๖

จัดทำโดย ฝ่ายวินัยและส่งเสริมคุณธรรม
กองการเจ้าหน้าที่
องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์
ผู้เรียบเรียง นายจิรัฏฐ์ รوبرัตน์ นิตินกรปฏิบัติการ